

43 ÜLKEDE YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ ŞARTLARI İNCELEME RAPORU

OCAK 2023

GAZI ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM POLİTİKALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

43 ÜLKEDE YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ ŞARTLARI

İNCELEME RAPORU

Hazırlayanlar

Doç. Dr. Mahmut Çitil

Arş. Gör. Deniz Başak Biber

Sunuş

Toplumların gelişmesi için en önemli kaynak insandır. Bu noktada ülkeler, nitelikli insan gücü yetiştirmek için yükseköğretim sistemleri oluşturmuşlardır. Yükseköğretim sistemine dâhil edilecek aday öğrencilerin seçiminde çeşitli yaklaşımların olduğu görülmektedir. Öğrenci seçme ve yerleştirme yöntemleri bölgeden bölgeye ve ülkeden ülkeye değişmektedir. Gazi Üniversitesi Eğitim Politikaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (GAZİ-EPAR) tarafından hazırlanan **43 Ülkede Yükseköğretime Geçiş Şartları İnceleme Raporu** isimli bu çalışmada 43 ülkenin üniversiteye kabul sistemleri arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Rapora dâhil edilen ülkeler G20 ve OECD ülkeleri arasından seçilmiştir. Bu ülkelerin bazılarının kabul sistemleri ülkemizde uygulanan üniversiteye kabul sistemiyle benzerlik gösterirken bazıları kendi toplumsal şartlarında özelleşmiştir.

GAZİ-EPAR eğitim politikaları konusunda eğitimi ilgilendiren araştırmaların ve uygulamaların koordineli olarak takip edildiği ve buradan hareketle belirli öneriler geliştiren bir merkez olma amacıyla kurulmuştur. Merkezimizin vizyonu başta Gazi Üniversitesi olmak üzere, diğer üniversitelerin, özel ve kamu kuruluşlarının ihtiyaç duydukları eğitimle ilgili politikalara katkıda bulunacak araştırmalara destek vermek ve toplum ile eğitim kurumları arasında köprü görevi görerek politikalar ve projeler geliştirmektir. 43 Ülkede Yükseköğretime Geçiş Şartları İnceleme Raporu bu vizyon doğrultusunda hazırlanmış, iç ve dış paydaşlarımızın dikkatine sunulmuştur.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Musa YILDIZ

Gazi Üniversitesi Rektörü

Yönetici Özeti

Bu rapor G20, OECD gibi uluslararası kuruluşlara üye ülkeler başta olmak üzere 43 ülkede uygulanan üniversiteye giriş sınavları ve üniversiteye kabul süreçlerinin nasıl gerçekleştiğini araştırmak, Türkiye ve diğer ülkeler arasında bir karşılaştırma yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Raporda öncelikle ülkemizde yapılan üniversiteye giriş sınavı, bu sınavın özellikleri, alınan puanların türleri ve yerleştirme sürecinde nasıl kullanıldığı, ortaöğretim başarı puanlarının etkisinden bahsedilmiş olup sonrasında 43 ülkede uygulanan sınav ve üniversiteye kabul sistemlerine yer verilmiştir. Raporda yer alan tüm ülkelere baktığımızda, bu ülkelerin üniversiteye kabul amaçlarının vasıflı, nitelikli, ülkesini seven vatandaşlar yetiştirmek olduğu görülmektedir.

İncelenen 43 ülke her ne kadar üniversiteye geçiş yöntemi olarak farklı yöntemler kullansa da nihai hedef nitelikli insan gücüne sahip olmaktır. Ülkelerin üniversiteye kabul sistemleri dört farklı modelde gruplanabilir. Bunlar;

1. Liseyi bitirme yani olgunluk sınavı sonuçlarını dikkate alarak kabul eden ülkeler,
2. Her üniversitenin ve programın kendi kabul koşullarının olduğu (niyet mektubu, referans mektupları, transkript örneği vs.) ülkeler,
3. Ülke genelinde yapılan yükseköğretime geçiş sınavı yapan ülkeler, şeklindedir.
4. Bir genel sınav (olgunluk ya da seçme sınavı) ve özel şartlar uygulayan ülkeler

İnceleme sonucunda çıkan kesin sonuçlardan biri kabul ve kayıt şartlarının ülkeden ülkeye değişkenlik göstermesidir. İncelenen ülkeler arasında Türkiye’de olduğu gibi bir merkezi sınav sonucuyla üniversiteye öğrenci kabul eden ülkeler; Amerika, Arjantin, Avusturya, Brezilya, Danimarka, Estonya, Güney Kore, Hindistan, İsrail, İsveç, İsviçre, Japonya, Kolombiya, Portekiz, Rusya, Suudi Arabistan, Şili’dir. Bu ülkelerin bazıları (Hindistan, İtalya, Japonya, Kolombiya, Rusya, Şili, Yunanistan) direkt olarak ulusal giriş sınavı sonuçlarını temel alırken diğerleri (Amerika, Arjantin, Avustralya, Danimarka, Estonya, Güney Kore, İrlanda, İsrail, İsveç) bu sınav sonuçlarına ek olarak üniversite temelinde kabul kriterlerine sahiptir. Bu kabul kriterleri niyet mektubu, referans mektupları, lise transkriptleri olabildiği gibi üniversitenin kendi giriş sınavı da olabilmektedir. Lise bitirme sınavı sonuçlarına göre öğrenci yerleştirme sağlayan ülkeler ise Almanya, Çekya, Güney Afrika, İsviçre, İzlanda, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovenya’dır. Avustralya, Belçika, Fransa, İngiltere, İspanya, Kanada, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Norveç, Portekiz, Slovakya, Suudi Arabistan, Yeni Zelanda’da ise her üniversitenin kendi kabul koşulları vardır ve adaylar bu koşullara göre başvuru yapmaktadır.

Yukarıda paylaşılan sonuçlar çalışmamızın genel özetini oluşturmaktadır. Aşağıda ise harf sırasına göre ülkelerin yükseköğretime geçiş şartları olabildiğince açıklanmaya çalışılmıştır. 43 ülke ile ilgili sunulan bilgilerin ardından sonuç kısmında elde edilen bulgular kısaca

tartışılmış ve ülkemizdeki geçiş şartları ele alınmıştır. Son dönemde Türkiye’de yükseköğretim sistemine geçişte yapılan değişiklikler ve özellikle YKS’deki baraj uygulamasının kaldırılması farklı taraflar nazarında tartışma konusu olmuştur. Raporumuzun sonuç kısmında bu tartışmalara da kısaca değinilmiş ve YKS sınavında baraj uygulamasının kaldırılmasına ilişkin üniversitemizin görüşü açıklanmıştır. Raporun eğitim dünyasına ve kamu uygulamalarına katkı getirmesi temennisiyle...

Doç. Dr. Mahmut ÇİTİL

Gazi Üniversitesi Eğitim Politikaları

Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü

ÜLKELERİN YÜKSEKÖĞRETİME BAŞVURU VE KABUL SÜREÇLERİ

Almanya

Almanya federal yapılı ve eyalet sistemine dayalı bir devlet olduğu için eğitim yükümlülükleri eyaletlerin eğitim bakanlıklarına aittir. Hükümetin eğitimdeki etkisi, eyaletlerin eğitim hizmetleri üzerinde sınırlıdır. Almanya’da ortaçağdan itibaren eğitim hizmeti veren üniversitelere geleneksel üniversiteler denilirken, sanayileşme sonrasında kurulan üniversitelere ise teknik üniversiteler adı verilmektedir. Bu üniversiteler ihtisas üniversiteleridir (Yavuz, 2012).

Almanya’da geleneksel üniversiteler ve teknik üniversiteler arasındaki en büyük fark bu üniversitelerin kabul ve kayıt koşullarıdır. Geleneksel üniversitelere kabulde aranan en temel şart liseden mezun olan öğrencilerin girdiği Abitur Sınavı’ndan elde ettikleri başarı durumudur. Teknik üniversitelerde ise üniversitenin hedeflediği öğretim programına uygun olarak, öğrencilerin ortaöğretimde mesleki eğitimini tamamlamış olması ve buna bağlı olarak yükseköğretim için Olgunluk Diplomasına sahip olmaları beklenmektedir. Almanya’da Gymnasium adı verilen liselerin son sınıfında uygulanan Abitur sınavı, müfredata dayalı bir sınavdır ve bu sınavdan alınan sonucun %64’ü ile lisenin son iki yılında alınan sınav notlarının %36’sı eklenerek öğrencinin üniversiteye giriş sınav puanı belirlenmiş olur. Abitur, öğrencilerin uzmanlaştıkları alana göre girdikleri, tercihlerine bağlı olarak iki yazılı ve yine isteğe bağlı bir alanda bir yazılı ve bir seçmeli alanda sözlü sınav olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Abitur sınavını eyaletlerin milli eğitim bakanlıkları yapmaktadır (Koçak, 2012).

Teknik üniversitelerde mimarlık, tekstil, yönetim, tasarım, sanat, iktisat ve mühendislik gibi programlar bulunmaktadır ve eğitim süreleri 4 yıldır. Teknik üniversitelerden mezun olan öğrenciler belirtilen koşulları sağlayıp ek sınavlarda da başarılı oldukları durumda doktora yapma hakkı kazanmaktadır. Buna karşın geleneksel üniversitelerin direk olarak bilimsel eğitim-öğretim görevlisi, araştırma görevlisi, doktora, doçentlik ve profesörlük gibi unvanları verme yetkileri bulunmaktadır (Yavuz, 2012).

Üniversiteye geçişte merkezi bir sınav ve sınırlama bulunmamakla birlikte başvuruların kontenjanlardan fazla olduğu durumlarda yerleştirmeyi Üniversite Başvuru Merkezi (ZVS) yapmaktadır. Tıp fakülteleri gibi talebin çok olduğu programlarda ise Abitur’da belli bir minimum puan alma veya ortalamaya sahip olma şartı bulunmaktadır (Günay ve Gür, 2009).

Almanya’da üniversiteye yerleştirme sistemi özetlenecek olursa yerleştirmede esas olarak liseyi bitirme sınav sonuçları (Abitur veya Olgunluk Sertifikası) ve öğrencilere ek puan getiren lisede aldıkları sınav notları önemli rol oynamaktadır. Merkezi bir sınav yapılmamakla birlikte her eyaletin eğitim bakanlığı kendi sınavını yapabilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri’nde yükseköğretim sistemi bütüncül kabul yaklaşımı üzerine kurulmuştur. Bu yaklaşım, üniversitede başarılı olma ve sunulan fırsatlardan en iyi şekilde yararlanma potansiyeline sahip öğrencileri cezbetmek ve aynı zamanda öğrencilerin potansiyelini besleyecek canlı bir öğrenme topluluğu sağlamak için tasarlanmıştır (Arsene, 2014).

Yükseköğretim sistemine 4500'den fazla kolej, üniversite ve enstitünün dâhil olduğu ve tümü tam akademik özerkliğe sahip olan Amerika Birleşik Devletleri'nde akreditasyon tutarlılığı açısından kabul sistemi tüm üniversitelerde aynıdır (Green ve Green, 2001; akt. Arsene, 2014). Yükseköğretime başvurmak isteyen adaylardan;

- Lise bitiminde aldıkları SAT (Scholastic Aptitude Test) sınav puanı,
- Başvuran adayı iyi tanıyan ve bu nedenle yeteneklerini ve potansiyellerini değerlendirebilen, mezun olduğu lisedeki öğretim kadrosundan ve diğer profesyonellerden tavsiye mektupları,
- Adayların kendi fikirlerini, ilgi alanlarını, kampüsü nasıl geliştirebileceklerine dair fikirlerini ve isteklerini kabul komitesine iletmeleri amacıyla yazdıkları kişisel bir yazı
- Ders dışı etkinlikleri ile ilgili detaylı bilgi ve belgeler (okul başkanlığı, topluluk üyelikleri, spor başarıları, okul dışı faaliyetler) istenir (Gordon, 2009; Montauk, 1997).

Tamamen merkezi olmayan bir yükseköğretim sistemi içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm üniversitelerde, vizyonu, misyonu, büyüklüğü ne olursa olsun bu beş madde net bir şekilde uygulanmaktadır (Arsene, 2014).

Arjantin

Arjantin'de yükseköğretim hizmetleri devlet üniversiteleri, özel üniversiteler ve enstitüler tarafından verilmektedir. Özel üniversiteler özerktir ancak tüzükleri, programları ve kursları devlet tarafından tanınmalı ve onaylanmalıdır (IAU, 2019). Arjantin'de üniversitelere kabul özel üniversiteler ve devlet üniversitelerinde farklılık göstermektedir. Özel üniversitelerde bazı kurumlar için lise diploması yeterliyken, bazı kurumlar SAT veya GMAT eşdeğeri test puanlarına, mülakatlara, niyet mektuplarına, lise notlarına vb. göre adayları kabul ederler. Çoğu özel üniversite, aday öğrencilerin bir giriş dersi almalarını ve bir sınavı geçmelerini şart koşar. Buna karşılık, çoğu devlet üniversitesinde sadece lise diploması yeterlidir yani açık kayıt koşulu vardır (Rozada ve Menendez, 2002; IAU, 2019).

Avustralya

Avustralya'da yükseköğretim kurumları özerk bir yapıya sahip olduklarından kabul kriterleri de kurumdan kuruma değişmektedir (IAU, 2019). Örneğin Melbourne Üniversitesi'nde başvuru için öğrencilerden Victorinan Eğitim Sertifikasına sahip olmaları, başvurulacak programın ön koşul şartlarını sağlamaları, derece için gerekli olan ekstra şartları sağlamaları, İngilizce dil yeterliliği ve öz geçmiş istenmektedir. Bu şartlar ön kabul şartı olup öğrencilerin kabullerini garanti altına almamaktadır. Her program ve fakülte kendi yapısı gereği ekstra şartlar koyabilmekte, bazı programlar giriş için ekstra kurs aldırılmaktadır (University of Melbourne, n.d.; IAU, 2019).

Avusturya

Avusturya yükseköğretim sisteminde dört tür üniversite vardır. Bunlar; devlet üniversiteleri, özel yükseköğretim enstitüleri, uygulamalı bilimler üniversiteleri ve üniversitelere bağlı öğretmen eğitim kolejleridir (Eurydice, 2021). Avusturya'da adayların yükseköğretime kabul için Matura sınavına veya Üniversiteye Giriş Sınavı'na girmeleri gerekmektedir. Üniversiteye

Giriş Sınavı genel kabulden farklı olup sadece belirli alanlarda öğrenim görmeyi sağlamaktadır. Bunlar; beşeri ve kültürel bilimler, mühendislik, sanat, bilim, hukuk, sosyoloji ve ekonomi, teoloji, tıp ve veterinerlik, öğretmen eğitimi ve genel pedagojik alanları kapsar (Studiversum, 2022). Üniversiteye girişte her fakülte veya bölüm kendi sınavını yapar. Bu sınav seçilen alanla ilgili genel bir yazılı sınav, çalışma alanında bulunan zorunlu dersler için önceki bilgi ve becerileri ölçen iki veya üç sınav ve adayın çalışmak istediği alandan seçtiği, seçmeli dersleri kapsayan bir veya iki sınavdan oluşmaktadır (Studiversum, 2022).

Belçika

Belçika'da yükseköğretimde üniversiteler ve kolejler (üniversitelere Felemenkçe'de Hogescholen ve Fransızca'da Hautes Ecoles denir) olmak üzere iki tür yükseköğretim kurumu vardır. Üniversiteler araştırma ve öğretime odaklanır, akademik gelişim için lisansın yanında yüksek lisans ve doktora programları gibi lisansüstü programlar da sunar. Kolejler daha çok profesyonel eğitime odaklanıp akademik, profesyonel lisans ve yüksek lisans programları sunar. Ayrıca, mesleki uzmanlaşma imkanları sunan mimarlık ve sanat okulları da mevcuttur (Cantillon ve Declercq, 2012). İnşaat mühendisliği, inşaat mühendisliği-mimarlık, diş hekimliği fakültesi ve tıp fakültesi için giriş sınavına girmek zorunludur. Bu fakülteler dışındaki bölümler için adaylar her üniversitenin kendi kabul koşullarına göre başvuru yapmaktadır (IAU, 2019).

Brezilya

Brezilya'da yükseköğretim kamu, federal, eyalet, belediye veya dini ve özel üniversitelerde, vakıflarda, federasyonlarda ve bağımsız kuruluşlarda sağlanır (IAU, 2019). Yükseköğretime başlamak isteyen adaylar öncelikle Ulusal Üniversite Sınavı'na (Exame Nacional do Ensino Médio, ENEM) girip, üniversiteye bu sınavdan aldıkları sonuçlarla başvurmalıdırlar (IAU, 2019). ENEM Brezilya Eğitim Bakanlığı tarafından lisede öğrencilerin edindiği bilgileri değerlendirmek için düzenlenen bir sınavdır. Sınav kompozisyon yazma ve 45 sorudan oluşan çoktan seçmeli testten oluşmaktadır ve bu sınavdan alınan sonuçlar kamu ve özel yükseköğretim kurumlarının aday kabul sürecinin bir parçası olarak kullanılır (LABVIS, n.d.).

Çekya

Çekya'da üniversiteler ve üniversite dışı yükseköğretim enstitüleri olmak üzere iki tür yükseköğretim kurumu vardır (IAU, 2019). Çekya'daki meslek yüksek okulları (vyšší odborná škola) da yükseköğretim kurumları olarak kabul edilir, ancak yükseköğretim sisteminin bir parçası değildir. Meslek yüksek okulları, ekonomi ve sağlık hizmetlerine pratik çözümler yaratan programlar sunar. Lisans programlarına kabul, "Maturitní Zkouška" sınavı ile orta öğretimin tamamlanması şartına bağlıdır. Güzel sanatlar alanındaki öğrenciler, bir konservatuarda verilen yükseköğrenim mesleki eğitimini tamamladıktan sonra da kabul edilebilirler. İstisnai durumlarda, "maturitní zkouška" sınavı ile ortaöğretileri tamamlamamış veya bir konservatuarda verilen yüksek mesleki eğitimini tamamlamamış adayların güzel sanatlar alanındaki çalışmalara kabul edilmesine de izin verilebilmektedir (Ministry of Education Youth and Sports, 2018).

Danimarka

Danimarka’da 2006 yılına kadar sadece lisans eğitimi verilirken 2007’den itibaren araştırma ve mesleki yeterliliğe yönelik akademi statüsünde de eğitim vermeye başlanmıştır. Ülkede bulunan yükseköğretim kurumları üniversite, sanat ve tasarım fakülteleri, kolej, polis akademisi ve meslek akademisi şeklindedir. Bu kurumlarda 3 yıllık lisans eğitimlerinin yanında 2 yıllık yüksek lisans, 3 yıllık doktora ve araştırma hizmetleri için olan programlar bulunmaktadır. Öğrenciler üniversiteye girişte Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen ve uygulanan, 7 dersten sorumlu oldukları bir merkezi sınava girerler. Bu sınava ek olarak Danca, fizik, İngilizce ve kimya dersi öğretmenleri sınava giren öğrencilere sözlü sınav da yaparlar (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013).

Üniversiteye geçişte üniversitelerin her program için özel ve genel şartları bulunmakta ve bu şartların sağlanması gerekmektedir. Kısa süreli programlara başvuracak öğrenciler için ortaöğretim seviyesinde yapılan yeterlilik sınavından başarılı olmak yeterliyken, orta süreli programlar için bu programlara yönelik yapılan sınavlarda da başarılı olma şartı aranmaktadır (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013). Uzun süreli programlar için ise hem kısa süreli hem de orta süreli programların gerektirdiği koşullar sağlanmalı hem de üniversitenin kendi hazırladığı sınavda başarılı olunmalıdır (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013).

Çoğu üniversitenin ve programın kayıt koşulları vardır. Çok talep gören programlar için iki tür kontenjan açılmakta ve bu kontenjanlar, birinci tip ve ikinci tip şeklinde sınıflandırılmaktadır. Birinci tip kontenjanlar bakanlığın belirlediği şekilde açılır ve not ortalaması temel şarttır (örneğin not ortalaması 6 olmalı gibi). İkinci tip açılan kontenjanlar ise birinci kontenjanların dolmasından sonra üniversitelerin kendi belirlediği koşullara göre açılır (örneğin matematikten not ortalaması en az B olmalı, genel not ortalaması en az 4 olmalı gibi) (The Danish Agency for Higher Education and Science, 2022). Danimarka’da bazı üniversitelerin kendi hazırladıkları geçme sınavları da bulunmaktadır. Üniversiteler inisiyatif olarak açtıkları kontenjanlarda istedikleri özelliklere ek olarak kendi uyguladıkları sınavlardan geçiş şartı da ekleyebilmektedirler.

Estonya

Estonya’da yükseköğretim sistemi üniversiteler (ülikool) ve profesyonel yükseköğretim kurumlarından (rakenduskoõrgkool) oluşmakla birlikte yükseköğretim lisans, yüksek lisans ve doktora şeklinde üç derecedir (IAU, 2019; Eurydice, 2021). Estonya’da yükseköğretim kurumlarına başvurmak isteyen öğrenciler Riigieksamid isimli devlet sınavına girmelilerdir. Programa bağlı olarak bazı üniversiteler kendi giriş sınavlarını uygulayabilmektedir (IAU, 2019).

Finlandiya

Finlandiya’daki yükseköğretim sistemi, içerisinde 14 üniversite (yliopisto), 24 Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Politeknik, ammattikorkeakoulu), 1 uygulamalı bilim düzeyinde kurum üniversitesi (polis akademisi), ve üniversite düzeyinde sanat akademilerini barındırmaktadır (Elken, Hovdhaugen ve Wiers-Jenssen, 2015). Resmi olarak, Finlandiya üniversiteleri kendi kabul politikalarını oluşturabilir, ancak bu tür kararlar ağırlıklı olarak bakanlıkla yaptıkları performans müzakerelerine dayanmaktadır. Üniversitelere, bakanlıkla yapılan müzakereler

sonucunda kararlaştırılan hedef mezun sayısına göre ödeme yapılmaktadır. Bu nedenle, niversitenin kontenjan sayısını artırmaması ve bir önceki senenin mezunlarından daha fazla ğrenci kabul etmemesi tavsiye edilmektedir (Isopahkala-Bouret, 2019).

Üniversitelerde kontenjanlar sınırlıdır ve bakanlık ile kurumlar arasındaki müzakerelere göre karar verilir. Her yükseköğretim kurumu, hangi öğrencileri kabul edeceğine ve kabul için hangi öğrencilerin seçileceğine bağlı olarak kendi kriterlerini belirlemede özgürdür. Başvuru sürecinde bir aday, kriterleri karşılamak koşuluyla, öğrenim geçmişine göre birden fazla programa başvurabilir. Üniversitelerin uyguladığı kabul kriterleri, başvurulan programa göre her aday için tutarlı ve kapsayıcı olmak zorundadır (Elken vd., 2015).

Fransa

Fransa'da 1984'te değiştirilen yükseköğretim yasasıyla niversiteler yönetim, eğitim ve finans yönlerinden özerk kılınmıştır (Küçükcan & Gr, 2009). Üniversiteye kaydolmak için adayların bir Bakalorya veya eşdeğerine sahip olmaları veya niversitenin ilk yılına giriş sınavını (DAEU) geçmiş olmaları gerekir. DAEU, 1994 yılında uygulanmaya başlanmış olup niversiteye özel giriş sınavının (ESEU) yerini alan ulusal bir yükseköğrenim diplomasıdır. DAEU, niversiteye girişleri en az iki yıl kesintiye uğrayan adaylar içindir ve niversiteler tarafından verilmektedir (Kaiser, 2007). Adaylar DAEU diplomasını almak için niversiteler tarafından verilen bir yıllık genel kültür ve adayların yükseköğretimde ihtiyaç duyacakları yöntem ve bilgilerin öğretildiği bir kurs sonrası yazılı ve sözlü bir sınava tabi tutulurlar. DAEU diploması Bakalorya diploması ile eşdeğer düzeyde bir diplomadır (Ministre de l'Education National Enseignement Suprieur et Recherche, 2006). Eczacılık ve tıp fakülteleri dışında niversiteye girişte aday seçimi yapılmamaktadır.

Güney Afrika

Güney Afrika'da devlet niversiteleri daha çok akademik derece veren programlardan ve daha araştırma odaklı olan geleneksel üniversitelerden oluşur. Özel yükseköğrenim ise çoğunlukla kolejler ve enstitülerden oluşmaktadır (IAU, 2019). Güney Afrika'da bir lisans derecesi veren program için minimum giriş gerekliliği Ulusal Sertifika'dır. Ulusal Sertifika, Genel ve İleri Eğitim ve ğretim Konseyi tarafından verilmektedir (Department of Education Republic of South Africa, 2005).

Güney Kore

Güney Kore'de yükseköğretim sistemi içerisinde ulusal niversiteler, devlet niversiteleri ve özel niversiteler, kolejler ve politeknik niversiteleri, endüstriyel niversiteler, eğitim niversiteleri, teknoloji enstitüleri ve evrimii niversiteler bulunmaktadır (IAU, 2019). Yükseköğretim kurumlarına başvuran adayların lise diploması veya eşdeğeri bir belgeye sahip olması gerekmektedir. Üniversiteler ve kolejler adayların niversite Akademik Beceri Sınavı (College Scholastic Skill Test, CSAT) puanlarına ve kendi ğrenci seçim kriterlerine göre öğrencileri seçmektedir (Ministry of Education Republic of Korea, 2021). CSAT, bireylerin bir niversiteye girme yeteneklerini inceleyen standart bir testtir. Sınav Kore dili, matematik, İngilizce, Kore tarihi, araştırma (sosyal bilgiler, bilimler, mesleki eğitim), yabancı dil ve ince konularını kapsamaktadır. Üniversiteler, başvuru mektupları, mlatatlar, yetenek

sınavları, performans testleri vb. gibi bir dizi eleme süreçleri de uygulamaktadır (Ministry of Education Republic of Korea, 2021).

Hindistan

Hindistan'da yükseköğretim İnsan Kaynaklarını Geliştirme Bakanlığı tarafından finanse edilen Merkezi Üniversiteler ve farklı devletler tarafından kurulan ve finanse edilen üniversitelerden oluşmaktadır. Birçok üniversite ise çok sayıda alt kolejden oluşmaktadır (IAU, 2019). Hindistan'da Ulusal Test Ajansı, Merkezi Üniversitelere giriş için Ortak Üniversite Giriş Testi (Common University Entrance Test, CUET) düzenlemektedir (NTA, 2022). Bu sınavda adaylara dil testi, belirli alanlardan seçilen maksimum iki konu (matematik ve biyoloji gibi) hakkında test ve genel test sunulmaktadır. Bu sınavdan alınan puanlar adayların ülke genelinde üniversitelere başvurularını sağlamaktadır (NTA, 2022).

Hollanda

Hollanda yükseköğretim sistemi, Wetenschappelijk Onderwijs (daha araştırma odaklı ve geleneksel olarak üniversiteler tarafından sunulan WO) ve Hoger Beroepsonderwijs'den (geleneksel olarak hogescholen tarafından sunulan HBO profesyonel yükseköğrenim) oluşan ikili bir sistemdir. WO programlarında çok çeşitli disiplinlerde (dil ve kültür, davranış ve toplum, ekonomi, hukuk, tıp ve sağlık bilimleri, doğa bilimleri, mühendislik ve tarım) eğitim verilmektedir (IAU, 2019). Ayrıca, uzaktan eğitim yoluyla tam olarak tanınan üniversite programları sunan Açık Üniversite (OU - Açık Üniversite) bulunmaktadır. Eylül 2002'den bu yana, Hollanda'daki yükseköğretim sistemi lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerinden oluşan üç aşamalı bir derece sistemi etrafında organize edilmiştir (IAU, 2019). Hollanda'da her üniversite, fakülte ve program kendi kabul koşullarını belirlemekte özgürdür. Örneğin; Amsterdam Üniversitesi Ekonomi ve İşletme Ekonomisi Fakültesi matematik, İngilizce gibi derslerden oluşan alanlardan birinde Ortaöğretim İçin Devlet Sınavı sonucu ve ileri derece İngilizce bilgisi ile öğrenci kabul etmektedir (Universiteit van Amsterdam, 2022).

İngiltere

İngiltere'de üniversiteler tamamen özel sektör tarafından yürütülmekte olup merkezi hükümet eğitim hizmetlerinde yerel yönetimlere karışmamaktadır. Ülkede yükseköğretimde anayasal bir düzenleme de bulunmamaktadır (Küçükcan ve Gür, 2009). Eski ve yeni olarak ayrılan iki tip üniversite çeşidi bulunmaktadır. Eski üniversiteler ülkenin ilk üniversiteleri olan ve 1992'den önce kurulan Oxford ve Cambridge gibi üniversitelerdir. 1992'den sonra kurulan üniversitelere ise yeni üniversiteler denmektedir. Oxford ve Cambridge gibi üniversitelere öğrenci yerleştirme, Üniversite ve Kolej Başvuru Merkezi (UCAS) tarafından merkezi olarak yapılmaktadır (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013).

Üniversiteye yerleşmek isteyen adaylar tercih formlarını başvuru evraklarıyla birlikte UCAS'a gönderdikten sonra UCAS bu formları ilgili üniversitelere gönderir. Tercih formunda 6 adet tercih yapma hakları vardır ve tercih sırasının bir önemi yoktur (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013). Üniversiteler adayların başvuru belgelerini inceledikten ve kabul koşullarına göre değerlendirdikten sonra kararlarını UCAS aracılığıyla bildirirler. Bazı üniversiteler adaylara mülakat yaparken bazıları yapmadan sadece kendi kabul koşullarına göre bir değerlendirmede bulunmaktadırlar. Öğrenciler programlara kabul edilmeden önce

bazı şartları yerine getirmelidirler. Bu şartlardan biri öğrencilerin programlara başlamadan önce (GCE A düzeyinde) iki dersten başarılı olmalarıdır (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013).

Yükseköğretime başlayacak adaylar üniversitelerden gelen tekliflerin yalnızca iki tanesini kabul edebilirler. Bunlardan biri ilk tercihleri, ikincisi ise ilk tercihlerine yerleşememeleri durumunda yerleşmelerini garantileyen ikinci tercihleridir. UCAS aracılığıyla adayların tercihleri üniversitelere bildirilir ve koşulları sağlayan adayların yerleştirme işlemleri tamamlanır. İki tercihlerine de yerleşemeyen adaylar daha ileri dönemlerde tekrar başvuru yapma hakkına sahiptir (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013; Yılmaz, 2012).

İrlanda

İrlanda’da her üniversite veya enstitü, Yüksek Öğrenim Kurumu (The Higher Education Authority, HEA) yönergeleri dâhilinde kendi kabul politikalarını belirleme özgürlüğüne sahiptir. Örneğin Dublin Üniversitesi’nin kabul koşulları aşağıdaki gibidir;

- ❖ Adayı tanıyan uzmanlardan alınan referans mektupları,
- ❖ Mülakat,
- ❖ Özgeçmiş sunumu,
- ❖ Bir çalışma portföyünün sunulması (lisede yapılan faaliyetler, ders başarıları, transkript)
- ❖ Ek bir harici test puanı (örn. GAMSAT/HPAT) (UCD, 2019).

Yüksek Öğrenim Kurumu (HEA), yükseköğrenimle ilgili politika planlama ve geliştirme için Eğitim ve Beceriler Departmanına danışmanlık sağlar. Ayrıca, üniversitelere, teknoloji enstitülerine ve bir dizi başka kuruma fon sağlamaktadır (Chen, 2012).

İspanya

İspanya’da yükseköğretim hem devlet hem de özel üniversiteler tarafından sağlanmaktadır. Üniversiteler fakülteler, teknik okullar, kolejler, enstitüler ve diğer merkezler olarak ayrılmıştır. Yükseköğretime başvuru için her üniversite kendi şartlarını belirlemektedir. Örneğin Cadiz Üniversitesi Bakalorya Değerlendirme Sınavı’nın geçildiğine dair belge, lise mezuniyet diploması istemekte ve giriş sınavını kendisi yapmaktadır (Cadiz Üniversitesi, 2021).

İsrail

İsrail’de yükseköğretim, üniversiteler, belirli alanlarda eğitim veren üniversite dışı kurumlar (örn. Teknoloji, Sanat ve Öğretmen Eğitimi, Para-tıp okulları) ve üniversitelerin akademik olarak sorumlu olduğu bölgesel kolejlerdeki akademik kurslar tarafından sağlanmaktadır (IAU, 2019). Yükseköğretim kurumları akademik ve idari işlerinin yürütülmesinde özerktir. Açık Üniversite hariç tüm yükseköğrenim kurumları kanunen gerekli olan Bagrut sertifikasına ek olarak kendi öğrenim programlarını ve kabul şartlarını belirlemektedirler (Beller, 2001). Bagrut sertifikasına ek olarak adayların her kurum, fakülte veya bölüm tarafından belirlenen minimum Psikometrik Giriş Testi (PET) puanına sahip olmaları gerekmektedir (IAU, 2019).

İsveç

İsveç'te yükseköğretime kabul kriterleri iki grup gerekliliği ortaya koymaktadır. Bunlar temel giriş gereklilikleri (grundläggande behörighet) ve özel giriş gereklilikleridir (särskild behörighet). Temel gereklilikler tüm yükseköğretim kurumları için geçerlidir. Özel giriş gereklilikleri ise bazı programlara giriş için temel giriş koşullarına ek olarak belirlenen koşullardır. Temel giriş koşulları genellikle ortaokuldaki akademik yeterliklerle elde edilir. Orta öğretimdeki öğrenciler, çeşitli uzmanlık seçeneklerine ve lisans düzeyinde yükseköğretime erişim elde etmek için birçok farklı seçeneğe sahiptir.

İsveç'te yükseköğretim, büyük ölçüde devlet tarafından zorunlu kılınan bir faaliyettir. Yükseköğretim kurumları üniversiteler (universitet), üniversite kolejleri (högskola) ve bağımsız eğitim sağlayıcılar (enkilda utbildningsanordnare) olarak sınıflandırılır. Yüksek lisans ve doktora gibi ileri derecelerin verilmesi söz konusu olduğunda, üniversite kolejlerinin üniversitelerden daha az yetkisi vardır ve bağımsız eğitim sağlayıcıları genellikle hemşirelik/sağlık bakımı, dini çalışmalar veya psikoterapi gibi yalnızca bir veya birkaç konuda derece verir (Lyrén & Wikstörn, 2020).

Özel kurumlar, Ayrımcılık Yasası gibi diğer temel düzenlemeleri ihlal etmedikleri sürece kendi kabul politikalarını ve prosedürlerini belirlemede özgürdürler (Diskrimineringslag, 2008). HEO bölümü, kurumların karşılaması gereken bir takım gereksinimleri belirtir. Adayların önceki deneyimlerine (yani, hâlihazırda yükseköğretimde öğrenci olup olmadıklarına veya yeni başlayanlar olup olmadığına) ve eğitim düzeyine bağlı olarak düzenlemelerdeki bazı farklılıklar dışında, kabul koşulları tüm adaylar için aynıdır; örneğin burslara veya olumlu eylemlere dayalı özel yollar yoktur (Elken vd., 2015).

İsveç'te yükseköğretime kabul süreci uygunluk ve kabul olarak ikiye ayrılır. Uygunluk lise veya dengi bir kurumdan İsveççe, İngilizce ve matematik derslerinin bulunduğu zorunlu dersleri alarak mezun olmak anlamına gelmektedir. Akademik yönelimli programlarda zorunlu dersler yer alırken, mesleki yönelimli programlara kayıtlı olanlar, gereksinimleri karşılamak için ek ders almak zorundadır (Lyrén ve Wikstörn, 2020). Örneğin; tıp alanındaki belirli programlara (tıp, diş hekimliği ve veterinerlik) başvuran adayların biyoloji, kimya, fizik ve matematik alanlarında belirli dersleri almış olmaları gerekir (Universitets-och högskoleradet, 2016; akt. Lyrén ve Wikstörn, 2020). Uygunluk kriterlerinin karşılandığı programlara kontenjandan daha fazla başvuru yapıldığında seçim kriterleri uygulanır. Seçim kriterleri aşağıdaki gibidir:

- ❖ Ortaokul not ortalaması (USGPA)
- ❖ SweSAT puanları
- ❖ Yerel seçim kriterleri (üniversitelerin kendi koydukları kriterler)

İlk kez yükseköğretime başvurmayan öğrenciler için seçim, yalnızca yukarıdaki üç kriterin sıralamasına göre değil, aynı zamanda yükseköğrenimden önceki ders performansına da bağlıdır.

Seçim, kabul edilen adayların belirli bir oranının farklı kriterler kullanılarak seçildiği bir kontenjan sistemi aracılığıyla gerçekleştirilir. İlgili yönetmelikte adayların en az üçte birinin not esasına göre, en az üçte birinin SweSAT puanlarına göre ve en fazla üçte birinin kurum

tarafından belirlenen ve yerel olarak adlandırılan kriterlere göre kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Güzel sanatlar, uygulamalı sanatlar veya sahne sanatları alanlarındaki programlar için bu kontenjan kuralının istisnaları vardır ve tüm kurumların kontenjanları yerel kriterlere göre tahsis edilebilir. Ayrıca, özel koşullar altında, kurumlara İsveç Yüksek Öğretim Kurulu (kabul konularından sorumlu devlet organı) tarafından başka kontenjan oranları verilebilir. Genel olarak, çoğu kurum başvurularının üçte birini SweSAT puanlarına göre kabul eder ve kalan başvuru sahiplerinin çoğu USGPA'ya göre seçilir (Statens offentliga utredningar, 2017; akt. Lyrén ve Wikstörn, 2020).

İsviçre

Ülkede yükseköğretim sistemi, Basel Üniversitesi'nin kuruluşuna dayanmaktadır (1460 yılında kurulmuştur). 560 yılı aşkın bir süredir devam eden Basel Üniversitesi, İsviçre'deki en eski üniversitedir (Dushenok, 2015). Araştırma ve öğretimde olağanüstü başarılarıyla uluslararası bir üne sahiptir. Günümüzde, İsviçre yükseköğretim düzeyi, kapsamlı ve çeşitli yüksek kaliteli federal teknoloji enstitülerinden, kanton üniversitelerinden (her ikisi de geleneksel kurumlardır), öğretmen eğitimi üniversitelerinden ve uygulamalı bilimler üniversitelerinden oluşmaktadır (Dushenok, 2015). Geleneksel kurumlar temel araştırmaya odaklanırken, diğerleri uygulamalı araştırmaya odaklanmaktadır.

İsviçre'de üniversitelere ve öğretmen eğitimi üniversitelerine başvurmak için gerekli koşul Bakalorya sınav sonucudur. Uygulamalı bilimler üniversiteleri için ise Federal Mesleki Bakalorya sonucu gereklidir. Buna ek olarak üniversiteler ek kabul koşulları da getirebilmektedirler (IDES Information and Documentation Centre, n.d.).

İzlanda

İzlanda'da bulunan yükseköğretim sisteminde çalışma alanları ve kontenjanlar sınırlıdır. Üniversiteye kayıt olgunluk sınavı sonuçlarına veya bu sınavın eşdeğeri çalışmaların sunulmasıyla elde edilmektedir. Bu ulusal koşullara ek olarak üniversiteler kendi ek kabul kriterlerini koyma ve giriş sınavı yapma haklarına sahiptir (Elken vd, 2015).

İtalya

İtalyan yükseköğretim sisteminde yasal değeri olan yeterlilikler, bakanlık tarafından yetkilendirilmiş ve akredite edilmiş kurumlar tarafından verilmektedir. İtalya'da 67'si devlet üniversitesi olmak üzere 97 adet üniversite, 19 adet yasal olarak tanınan özel üniversite ve 11 adet yasal olarak tanınan tematik özel üniversite bulunmaktadır (Ministero dell'Istruzione, 2018). Yükseköğretime kabul için adayların giriş sınavına girmesi ve bu sınavdan 100 üzerinden minimum 60 puan almaları gerekmektedir. Bazı programlara (örn. mimarlık, tıp, diş hekimliği, cerrahi, veterinerlik) Üniversite Akademik Senatosu tarafından kontenjan sınırlaması getirilebilirken, devlet dışı üniversitelerde yer uygunluğu, kapasite ve hizmetlerine göre belli başlı programlara kontenjan sınırı koyulabilmektedir (IAU, 2019).

Japonya

Japonya'da, ulusal üniversitelerde yazılı sınavlar en değerli seçim kriterleri olarak kabul edilmektedir. Ulusal üniversitelere başvuranların çoğunluğunun iki yazılı sınava girmeleri gerekmektedir: Ocak ayı başlarında yılda bir kez yapılan "Ulusal Üniversite Kabul Merkezi

Sınavı” çoktan seçmeli bir ulusal sınav ve Ulusal Merkez Testi’nden sonra her üniversite tarafından uygulanan ikinci aşama sınavdır. Bu sınav, düşünme ve yazma becerilerine daha fazla önem vermektedir. Üniversitelerce yapılan bu iki sınav, esas olarak başvuranların lisede kazandıkları skolastik yeteneklerini (gakuryoku) ölçmektedir (IAU, 2019).

Kanada

Kanada’da eğitim her eyaletin ve bölgenin sorumluluğundadır. Kanada Eğitim Bakanları Konseyi (CMEC), 1967 yılında eğitim bakanları tarafından kurulan hükümetler arası bir organdır. Konsey hem yerelde hem de uluslararası düzeyde eğitimde liderlik sağlar. Bunların yanı sıra eyaletlerin ve bölgelerin eğitim üzerindeki münhasır yargı yetkisinin uygulanmasına katkıda bulunur (IAU, 2019). Kanada’da her üniversitenin farklı kabul koşulları bulunmaktadır. Örneğin Alberta Üniversitesi’nin kabul koşulları fakülteye ve programa göre değişmektedir. Normal kabul koşullarını karşılamayan adaylar, farklı niteliklerle değerlendirilebilir. Yabancı uyruklu öğrencilerden İngilizce yeterlilik şartı aranmaktadır (IAU, 2019). Aday öğrenciler bilgi almak için başvurmak istedikleri kurumlara danışmakta ve buna göre koşulları sağlamaya çalışmaktadır.

Kolombiya

Kolombiya’da yükseköğretim sistemi lisans ve lisansüstü eğitim olarak ikiye ayrılmıştır. Programlar, Ulusal Yüksek Öğrenim Bilgi Sistemi’ne (the National Information System for Higher Education, SNIES) kayıtlı yükseköğrenim kurumları tarafından sunulmaktadır (Camacho, Messina ve Uribe, 2017). Yükseköğretime başvuruda Kolombiya’da bulunan üniversitelerin ana kabul kriteri Kolombiya Yüksek Öğrenimi Teşvik Enstitüsü’nün (the Instituto Colombiano para el Fomento de la Educacion Superior, ICFES) uyguladığı 400 soruluk 4 ana alandan oluşan test sonuçlarıdır. Bu dört alan; bilim (biyoloji, kimya ve fizik), sosyal bilimler, dil (sözel yetenek ve İspanyolca) ve matematiktir (matematikselsel tutum ve matematikselsel bilgi) (Ardila, 2001).

Letonya

Letonya’da yükseköğretim, oldukça özerk olan kamu ve özel yükseköğretim kurumları (augstskola) tarafından sağlanır. Bu kurumlar, hem akademik hem de profesyonel yükseköğretim programları sunan üniversitelerdir (universitāte) (Eurydice, 2021). Üniversiteler özerk oldukları için kabul kriterlerini kendileri belirlemektedir. Yükseköğretime kabul için bu bağlamda lise diploması ve üniversitelerin kabul şartlarını sağlamak yeterlidir (IAU, 2019).

Letonya Üniversitesi’nin kabul şartlarına bakıldığında adaylardan seçilen programın düzeyine bağlı olarak lise diplomalarını ve transkriptlerini veya final sınav sonuçlarını noter tasdikli ve İngilizce tercüme edilmiş hallerini sunmaları beklenmektedir. Bunlara ek olarak başvuru mektubu, özgeçmiş, İngilizce yeterlilik belgesi, pasaport, ikametgah belgesi, fotoğraf ve sağlık raporu istenmektedir (University of Latvia, 2022).

Litvanya

Litvanya’da yükseköğretim üniversiteler (universitetas) ve kolejler (kolegija) olmak üzere iki tür kurumdan oluşmaktadır. Öğrenciler, lise eğitimini tamamladıktan sonra yükseköğrenimlerine başlayabilirler (Eurydice, 2021). Kolej düzeyindeki programların odak noktası, profesyonel aktivite ve uygulamalı araştırma için hazırlıktır. Üniversite düzeyindeki programların odak noktası ise akademik eğitimidir (IAU, 2019). Yükseköğretime başvuruda genellikle, olgunluk (okul seviyesi ve eyalet seviyesi) sınavları, mezuniyet ve kabul şartı olarak hizmet eder. Ancak, özellikle sanatta olmak üzere belirli programlara kabul için giriş sınavı yapılabilmektedir (IAU, 2019).

Lüksemburg

Lüksemburg’da yükseköğretim, ağırlıklı olarak Lüksemburg Üniversitesi tarafından sunulan bir dizi lisans ve yüksek lisans programının yanı sıra doktora programlarını da kapsamaktadır. Diğer eğitimler, meslek kuruluşları, yabancı üniversiteler veya kamu araştırma merkezleri gibi yükseköğrenim sağlayan diğer kurumlar tarafından sağlanmaktadır (Eurydice, 2021). Yükseköğretime başvuru için adayların lise diplomasına sahip olmaları ve başvuracakları programın kabul koşullarını sağlamaları yeterlidir (IAU, 2019; University of Luxembourg, 2022).

Macaristan

Macaristan’da yükseköğretim kurumları devlet üniversiteleri, özel üniversiteler (egyetem) ve kolejler (főiskola) (üniversite dışı yükseköğretim kurumları) şeklinde üçe ayrılmıştır. Yükseköğretim lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere üç derecedir (Eurydice, 2021). Yükseköğretime kabulde adaylar başvurdukları program dikkate alınarak, ortaokul bitirme notları ve ortaöğretim bitirme sınavı sonuçlarına göre veya sadece ikincisine dayalı olarak kabul edilirler. Bazı programlara kabul, ek yetenek sınavına veya pratik sınava dayalı olabilir (IAU, 2019).

Meksika

Meksika yükseköğretim sisteminin dört alt derecesi bulunmaktadır. Bunlar; üstün teknik üniversite, lisans, yüksek lisans ve doktora. Yükseköğretim sisteminin üç temel bölümü vardır. Bunlar; ücretsiz devlet üniversiteleri, özel üniversiteler ve özerk devlet üniversiteleridir. Meksika yükseköğretim sisteminde özel kurumlar daha fazladır ancak kayıtlar en çok devlet kurumlarına yapılmaktadır. Lisans ve lisansüstü eğitim kayıtları arasında da bazı farklılıklar vardır (Maldonado-Maldonado ve Mejía-Pérez, 2018; IAU, 2019). Meksika’da bulunan üniversitelere kabul için adayların kayıt esnasında Bachillerato belgelerini (lise diploması) sunmaları gerekmektedir (IAU, 2019).

Norveç

Norveç’te lisans düzeyindeki yükseköğretim programlarına kabul Norveç Üniversiteleri ve Kolejleri Kabul Servisi (Samordna Opptak) tarafından koordine edilmektedir. Bu Servis tüm üniversiteleri, üniversite kolejlerini ve bazı özel üniversite kolejlerini koordine etmektedir. İstisnai olarak İngilizce eğitim verilen programlar da bulunmaktadır (Elken vd., 2015). Lisans programlarına kabul için genel şartlar, Yüksek Öğrenime Giriş Yeterliliği belgesidir (generell

studiekompetanse) (Elken vd., 2015). Ayrıca, bazı kurumlar, özel hazırlık kursları sunarak alternatif giriş yolları sağlayabilmektedirler. Bu kriterlere ek olarak, belirli programlara kabul için özel gereklilikler de bulunmaktadır (örneğin mühendislik için ileri matematik, vb.) (Elken vd., 2015).

Polonya

Polonya’da yükseköğretim lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilmektedir. Lisans ve yüksek lisansın bir arada verildiği Üniforma yüksek lisans eğitimi (5 veya 6 yıl), yalnızca tıp veya hukuk gibi belirli alanlarda verilmektedir (Polish Eurydice Unit, 2015). Doktora programları, yükseköğretim enstitülerinde sağlananlar dışında, Polonya Bilim Akademisi gibi araştırma kurumları tarafından da sunulmaktadır. Yükseköğretim sektörünün dışında sosyal hizmet kolejleri de vardır (Polish Eurydice Unit, 2015).

Lise sonunda yapılan bitirme sınavı (świadectwo maturalne), yükseköğretime kabul için tüm kurumlar tarafından istenir. Bu olgunluk sınavı (Matura/egzamin maturalny) genel ve teknik liseler tarafından yapılır ve başarılı olunması durumunda yükseköğrenime kabul hakkı verir. Harici bir yazılı kısımdan (bölgesel sınav komisyonları tarafından hazırlanır ve değerlendirilir) ve dâhili bir sözlü kısımdan (sınav komisyonları tarafından değerlendirilir) oluşur. Matura, çekirdek müfredatta tanımlanan çıktılara dayanmaktadır (Polish Eurydice Unit, 2015). Matura sınavı dışında belirli yükseköğretim enstitüleri sanat veya spor alanında yetenek testleri gibi ek gereklilikler belirleyebilir (Polish Eurydice Unit, 2015).

Portekiz

Portekiz’de yükseköğrenim, bilimsel ve kültürel hazırlık sağlamak için Bologna Süreci ilkelerine göre yapılandırılmıştır. Portekiz yükseköğrenimi, üniversite ve politeknik okullarını içeren ikili bir sistemdir. Üniversiteler akademik düzeyde eğitim sunarken, politeknik okullar profesyonel odaklı mesleki ve ileri teknik eğitim sunmaktadır (Eurydice, 2021). Portekiz’de yükseköğretime kayıt yaptırmak isteyen adaylardan lise diploması ve başvurdukları programın ön koşullarına sahip olmaları, başvurdukları programın giriş sınavına veya giriş sınavıyla eş değer olan ulusal sınavlara girmiş olmaları beklenmektedir (ePortugal, 2022).

Rusya Federasyonu

Ülkede 2009 yılından beri üniversiteye geçiş için the Unified State Exam (USE, Birleşik Devlet Sınavı) uygulanmaktadır. Bu sistemde USE sonuçları, gelir ve diğer sosyo-demografik özelliklerden bağımsız olarak devlet destekli üniversitelere kabul için tek kriterdir. Öğrenciler liselerde USE sınavına girerler (aynı zamanda okul bitirme sınavıdır) (Osipian, 2009). Daha sonra adaylar, USE sonuçlarını içeren bir başvuru formu göndererek en fazla 5 farklı üniversiteye başvurabilirler (Osipian, 2009).

Birkaç istisna dışında üniversitelerin kendi kabul prosedürlerini oluşturma hakları yoktur. Öğrenciler başvuru evraklarını hazırlar ve aldıkları gerekli derslerin toplam puanına göre tercihlerini sıralarlar. Öğrencilerin sıralaması ve kabul için önerilenlerin isimleri üniversiteler tarafından çevrimiçi olarak yayınlanmaktadır. Öğrenciler sıralamalara yaz ortasında üniversite web sayfalarından ücretsiz olarak erişebilirler (Prakhov ve Yudkevich, 2019). Bu listede yer alan öğrenciler sertifikalarını sunabilir ve bu “birinci dalga” kabul sırasında üniversiteye

kabul edilebilirler (Prakhov ve Yudkevich, 2019). Yeterli puanı olmayanlar ya ücretli bir üniversiteye başvurabilir ya da bir sonraki kabul “dalgası” için bekleyebilirler. Öğrenciler USE sonuçlarını en fazla 5 üniversiteye gönderebildiğinden, çoğu durumda çeşitli özel üniversitelerden teklifler alırlar. Sonuç olarak, “birinci dalga”nın sonunda pek çok üniversitede boş yerler kalabilmektedir. Boş kalan yerlere başvuran adaylar yeniden sıralanır ve bekleyenler bu boş kontenjanlara yerleştirilir (Prakhov ve Yudkevich, 2019).

Slovakya

Slovakya’da yükseköğretim lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere üç dereceden oluşmaktadır. Bu dereceler üniversiteler (univerzity) ve yükseköğretim enstitülerinin (vysoké školy) yetkinliği dâhilindedir. Yükseköğretim enstitüleri bağımsız olup, kendi eğitim, araştırma ve geliştirme, kendi iç organizasyonlarının seyri, kendi fonlarını oluşturma gibi konularda bağımsızlardır (Eurydice, 2021).

Slovakya’da bir üniversite olan Zilina Üniversitesi’nde kabul kriterleri fakültelere ve programlara göre değişmektedir. Örneğin; İşletme, Ulaştırma ve İletişim Ekonomisi Fakültesi’nde her programın kabul şartları farklıdır. Bazı programlar sadece lise mezuniyet ortalamasına göre alım yaparken bazı programlarda giriş sınavı bulunmaktadır. Giriş sınavları lise müfredatı kapsamında test şeklinde yapılmaktadır. Sınavda sorular; genel kültür, matematik ve seçmeli yabancı dilden (İngilizce, Almanca, İspanyolca, Fransızca ve Rusça) oluşmaktadır (Faculty of Operation and Economics of Transport and Communications, 2022).

Slovenya

Slovenya’da yükseköğretim devlet üniversiteleri, özel üniversiteler, yükseköğretim enstitüleri, sanat akademileri ve meslek yüksekokulları olarak ayrılmıştır. Yükseköğretim lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere üç aşamalıdır (Eurydice, 2021). Slovenya’da yükseköğretime kabul için Matura veya Olgunluk Sınavı sonucu çoğunlukla yeterlidir. Bazı durumlarda üniversiteler, fakülteler veya programlar kendi sınavlarını yapabilmektedir (IAU, 2019).

Suudi Arabistan

Suudi Arabistan’da yükseköğretim kamu ve özel üniversiteler tarafından sağlanmaktadır. Üniversiteler teknoloji ve bilim alanlarında eğitim dili olarak İngilizce kullanırken diğer tüm dersler Arapça olarak öğretilmektedir (IAU, 2019). Suudi Arabistan’da üniversiteye kabulde bazı fakülteler veya bazı üniversiteler için giriş sınavları yapılmaktadır. Bu sınav Ulusal Yüksek Öğrenim Değerlendirme Merkezi’nin beceri ve kazanım testlerinden oluşmaktadır (IAU, 2019).

Şili

Şili’de yükseköğretim kurumları devlet üniversiteleri, devlet üniversiteleriyle benzer özellikler gösteren özel üniversiteler, yeni özel üniversiteler, özel profesyonel enstitüler, özel teknik eğitim merkezleri olmak üzere beşe ayrılmaktadır (Espinoza ve Gonzales, 2013). Bu kurumların içerisinde sadece üniversiteler akademik derece verebilmektedir (IAU, 2019). Yükseköğretime başvurmak isteyen adayların Üniversite Seçme Sınavı’na (Prueba de Selección Universitaria) girmeleri gerekmektedir. Adaylar sınav sonuçlarıyla gitmek istedikleri programlara başvuru yapmaktadır (IAU, 2019).

Yeni Zelanda

Yeni Zelanda yükseköğretim sisteminde çeşitli kurumlar bulunmaktadır. Bunlar; üniversiteler, teknoloji ve politeknik enstitüleri, özel öğretim kurumları, endüstri eğitim organizasyonları ve wānangasdır (Māori yükseköğrenim merkezleri). Tüm kurumlar merkezi olmayan bir yönetim sistemiyle çalışırlar. Bu kurumlar özel veya kamu kurumları olabilmektedir (IAU, 2019). Yeni Zelanda'da yükseköğretime kabul için adayların en az 42 kredilik ders almaları veya Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi'nde belirli konularda en az seviye 3 veya üzeri olmaları beklenmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin belirli standart aritmetik ve okuryazarlık becerileri de kazanmaları gerekmektedir (IAU, 2019).

Yunanistan

Yunanistan'da, yükseköğrenim toplam 25 adet olan Yükseköğretim Enstitüleri tarafından sağlanmaktadır. Üniversite ve Teknoloji olmak üzere iki farklı türü içermektedir: Üniversite ulusal teknik üniversiteleri, güzel sanatlar yüksekokulu ve geleneksel üniversiteleri kapsarken, Teknoloji Teknolojik Eğitim Enstitüleri (TEI'ler) ve Pedagojik ve Teknolojik Eğitim Okulu'ndan (ASPETE) oluşmaktadır (Eurydice, 2021). Yunanistan'da yükseköğretime kabul, lise bitiminde ülke çapında yapılan üniversiteye giriş sınavında gösterilen performansa bağlı gerçekleşmektedir (IAU, 2019).

Sonuç

G20 ve OECD ülkelerinin üniversiteye kabul sistemleri dört farklı modelde gruplanabilir. Bunlar;

1. Liseyi bitirme, yani olgunluk sınavı sonuçlarını dikkate alarak kabul eden ülkeler,
2. Her üniversitenin ve programın kendi kabul koşullarının olduğu (niyet mektubu, referans mektupları, transkript örneği vs.) ülkeler,
3. Ulusal yükseköğretime geçiş sınavını temel alan ülkeler,
4. Bir genel sınav (olgunluk ya da seçme sınavı) ve özel şartlar uygulayan ülkelerdir.

Türkiye ulusal yükseköğretime geçiş sınavını temel alan ülkeler arasında yer almaktadır. Ancak merkezi sınavın yanı sıra, özel şartlarla öğrenci kabul eden (güzel sanatlar, spor bilimleri vb.) yükseköğretim kurumlarımız da bulunmaktadır. Günümüzde üniversiteye giriş sınavı Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) adını almıştır. Son sistemde YYS iki oturum şeklinde gerçekleştirilmektedir. Adaylar ilk oturumda Temel Yeterlilik Testi (TYT), ikinci oturumda ise Alan Yeterlilik Testi (AYT) ve Yabancı Dil Testi'ne (YDT) girmektedir. Adayların bu testlerden aldıkları puanlar, eşit ağırlık, sözel, sayısal ve dil ağırlıklı puanlarına göre hesaplanmaktadır. Son durumda adayların aldıkları puan hesaplandıktan sonra, üniversiteye başvuracakları puan ortaya çıkmaktadır. Türkiye merkezi sınavla öğrenci almaya başladığı yıllardan 2022 yılına kadar ön lisans ve lisans düzeyi için belli barajlar da getirmiştir. Ancak bu uygulama YÖK tarafından bu yıl kaldırılmıştır. Buna rağmen bazı fakültelere girişte (tıp, diş hekimliği, eczacılık, hukuk, mimarlık, mühendislik ve öğretmenlik) belli bir başarı sıralamasının üstünde olma şartı bulunmaya devam etmektedir.

İncelediğimiz 43 ülkeye baktığımızda ülkemizde olduğu gibi bir merkezi sınav sonucuyla üniversiteye öğrenci kabul eden ülkeler; Amerika, Arjantin, Avusturya, Brezilya, Danimarka, Estonya, Güney Kore, Hindistan, İsrail, İsveç, İsviçre, Japonya, Kolombiya, Portekiz, Rusya, Suudi Arabistan, Şili'dir. Bu ülkelerin bazıları (Hindistan, İtalya, Japonya, Kolombiya, Rusya, Şili, Yunanistan) yalnızca ulusal giriş sınavı sonuçlarını temel alırken diğerleri (Amerika, Arjantin, Avustralya, Danimarka, Estonya, Güney Kore, İrlanda, İsrail, İsveç) bu sınav sonuçlarına ek olarak üniversite bazında kabul kriterlerine sahiptir. Bu kabul kriterleri niyet mektubu, referans mektupları, lise transkriptleri olabildiği gibi üniversitenin kendi giriş sınavı da olabilmektedir. Lise bitirme sınavı sonuçlarına göre yükseköğretime öğrenci yerleştiren ülkeler ise Almanya, Çekya, Güney Afrika, İsviçre, İzlanda, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovenya'dır. Avustralya, Belçika, Fransa, İngiltere, İspanya, Kanada, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Norveç, Portekiz, Slovakya, Suudi Arabistan, Yeni Zelanda'da ise her üniversitenin kendi kabul koşulları vardır ve adaylar bu koşullara göre başvuru yapmaktadır.

Yükseköğretim adından da anlaşılacağı üzere zorunlu eğitimi tamamlamış bireylerin girebileceği ve tamamlayabileceği en yüksek eğitim seviyesidir. Doğal olarak bu seviyeye gelebilmek için belli aşamaları geçmek, belli kriterleri sağlamak gereklidir. Bu süreç oldukça

uzun bir zaman, çaba ve gayret gerektirmektedir. G20, OECD gibi kuruluşlara üye olan 43 ülke incelendiğinde bu ülkelerin hemen hepsinin yükseköğretime geçişte bu çaba ve gayreti beklediği anlaşılmaktadır. Her ülkenin insan yetiştirme felsefesi, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı ile demografik özellikleri kendi eğitim sistemlerinin doğasına ve işleyişine etki etmektedir. Bazı ülkeler yükseköğretime kamu desteği sunarken bazı ülkelerin bu seviyedeki eğitimi tamamen özel sektöre bıraktığı anlaşılmaktadır. 43 ülke incelendiğinde özellikle yüksek nüfusa sahip ülkelerde merkezi sınavların olduğu görülmektedir. Buna karşın nüfusu az olan ülkelerde merkezi sınavlar dışında üniversitelerin kendi öğrencilerini seçmelerine de olanak tanınmaktadır. Ancak nihayetinde her ülkenin farklı sınav ya da kriterle öğrenci kabul etmesi yükseköğretime geçişte **tek ve mutlak bir yöntemin** olmadığına da göstergesidir. Kısaca herhangi bir ülkenin yükseköğretim sistemine geçiş sürecinin bir diğerinden daha iyi ya da kötü olduğunu söylemek mümkün değildir.

Türkiye’de nüfusun ve yükseköğretime talebin az olduğu zamanlarda üniversitelerin kendi öğrencilerini seçmeleri mümkün olmuştur. Ancak 1970’li yıllardan itibaren artan talep ve sunulan kontenjanların azlığı nedeniyle merkezi sınavlar bir gerekliliğe dönüşmüştür. Millî Eğitim Bakanlığı örgün eğitim istatistikleri 2021-2022 verilerine göre “*Türkiye’de geçen yıl okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde 19 milyon 155 bin 571 öğrenci örgün eğitim almıştır*”. Bu öğrencilerden “*1 milyon 885 bin 4’ü okul öncesi eğitimde, 5 milyon 433 bin 901’i ilkokulda, 5 milyon 293 bin 67’si ortaokulda, 6 milyon 543 bin 599’u ortaöğretimde yer almaktadır*”. Bu istatistiklere bakıldığında milyonlarca öğrenci yükseköğretime geçiş yapmayı beklemektedir. 2022 yılında YKS sınavına 3 milyonun üzerinde öğrenci girmiştir. Günümüzde yükseköğretime devam eden öğrencilerin sayısı ise 8 milyona yaklaşmıştır. Bu öğrencilerin yaklaşık 4,5 milyonu açık öğretim öğrencisidir. OECD Bir Bakışta Eğitim 2022 raporunda “*Türkiye’de 25-34 yaş aralığındaki yükseköğretim mezunu oranı 2000 yılı verileri ile karşılaştırıldığında 2021’de yaklaşık dört katı bir artış göstererek %8.9’dan %39.8’e yükselmiştir*” denilmektedir. Sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye’de devlet üniversitelerinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitimlerin tamamen ücretsiz olması, öğrencilere sunulan kredi ve burs imkânları, hemen her şehirde üniversite olması gibi olumlu gelişmeler yükseköğretime geçişi büyük oranda artırmıştır. 2022 yılı itibarıyla Türkiye’de yer alan 208 üniversitenin YKS ile alabileceği kontenjan sayısı 1.061.686 olarak belirlenmiştir. Bunlardan 512.881’i ön lisans, 39.641’i özel yetenekle öğrenci alan programlar ve 509.164’i lisans programlarının kontenjanıdır (TEDMEM, 2022). Ülkemizde farklı paydaşlar ya da gruplar yükseköğretime geçişte merkezi sınavı, merkezi sınavın içeriğini, sınavda baraj uygulamasının kaldırılmasını ve daha birçok konuyu tartışmaktadır. Özellikle barajın kaldırılması ve çok düşük sınav puanlarıyla bazı programlara giriş yapılması son dönemde kamuoyu gündemine gelmiş ve tartışılmıştır. Ancak yukarıdaki istatistikler dikkate alındığında sınava giren yaklaşık 3 milyon adayın neredeyse üçte ikisi baraj olmasa da bir yükseköğretim programına yerleşmemektedir. Bu bağlamda YKS’de baraj kaldırılmış olsa da sınava her giren öğrenci bir yükseköğretim kurumuna girememektedir.

2022 YKS başvurularının başlaması ile YÖK’ün barajın kaldırılmasıyla ilgili aldığı karara ilişkin açıklama yapan YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar “*Bu sistem tercih yapabilen öğrenciler arasında rekabeti getirecek. Daha fazla talebin olması, kontenjanlara daha fazla ilginin olması demektir. Sınavın türü, şekli, muhtevası değişmemektedir. Sınav aynı sınavdır*” demiştir. Bu açıklama ve yapılan uygulama dikkate alındığında, YKS’de barajın kaldırılması sınavsız üniversiteye giriş imkânı vermemektedir. YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar bir

başka açıklamasında da buna vurgu yaparak “Sınav barajının kaldırılmasının amacı, daha fazla öğrenciye erişebilmek ve öğrenciler arası rekabeti getirmek. Bu, sınavsız üniversite anlamına gelmez.” demiştir. 43 ülke incelemesinde de görüldüğü gibi, birçok ülke ortaöğretim başarısını da dikkate almaktadır. Türkiye’de yükseköğretime geçişte barajın olmadığı bir YKS sınav puanı yetmemekte, ortaöğretim başarı puanı da yerleştirmede etki etmektedir. Ortaöğretim kurumlarından mezun olan ve yükseköğrenim görmek isteyen, YKS sınavına giren ve tercih yapan bir öğrencinin niteliğini tartışmak, bu öğrencilerin yükseköğretim sisteminin kalitesini bozacağını iddia etmek bilimsel açıdan kanıtlanabilir değildir. Mevcut sistemde düşük netlerle bazı programlara giren öğrencilerin bu programlarda başarılı olup olamayacakları ilgili programların müfredatları ve değerlendirme kriterlerine bağlıdır. Yani öğrencinin yükseköğretim performansı belirleyicidir.

YKS’de barajın kaldırılması uygulamasının muhtemel faydaları şöyle olabilir:

1. Barajın kaldırılması ön lisans programlarına hazırlanan öğrenciler için olumlu bir gelişmedir. Çünkü bu gelişmeyle, ilgili programlara öğrenci yerleştirirken alana yönelik becerilerin daha önemli olması durumu söz konusu olacaktır.
2. Lisans programlarının en çok tercih edilen bölümleri için barajın kaldırılmasının bir etkisi olmayacaktır. Tıp fakültesi gibi fakülteler için yine en iyi yüzdelerle dilimlere giren adaylar arasından yerleştirme yapılacaktır.
3. Barajı geçme kaygısı olmayan adaylar, kendi programlarına yönelik derslere son yılda da daha çok ağırlık verecektir. Böylece okullardaki mesleki eğitimin önemi artacaktır.
4. YKS’de adaylar, aldıkları puanlara yönelik yapılan sıralama sonucuna göre yerleştirilmektedir. Bu nedenle, baraj puanı yerine sıralamanın önemli olması oldukça makuldür.
5. Baraj kaldırıldıktan sonra da boylamsal bir gözlemlerle boş kalan kontenjanların boş kalma nedenleri daha net anlaşılabilir ve eğitim politikaları buradan yapılacak çıkarımlara göre düzenlenebilecektir.
6. Tercih edilmediğinden dolayı kontenjanı dolmayan bölümlerin barajın altında kalan öğrenciler tarafından tercih edilme olasılıklarının olabileceği yaklaşımı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu da kamu hizmetlerinin sürekliliğini sağlayacaktır.
7. Öğrencilerin sınav başarısını düşüren en önemli etkenlerden biri sınav kaygısıdır. Yapılan bu uygulama ile özellikle belli bir puan sınırında olan öğrencilerin kaygıları azalacaktır. Sınırdaki görünen bu öğrenciler bu uygulama ile kendilerine sağlanan imkânla beklenenden daha iyi bir başarı gösterebilirler.
8. Genç nüfusun üretime katılma hızının önemli olduğu bu çağda yıl kaybetmeyen öğrencilerin üniversiteye girmesi ülke geleceğine olumlu katkılar sunacaktır.

Burada değindiğimiz faydalar hipotetik görüşlerimizdir. Ancak mevcut uygulamalar dikkate alındığında öğrenci kabul şartları ve yükseköğretime geçiş konusunda tek ve mutlak bir model, uygulama ya da doğru bulunmamaktadır. Bu uygulamanın sonuçları üzerine ileride yapılacak deneysel araştırmalar ve değerlendirmeler daha net bir görüş sağlayacaktır. Her ülke gibi Türkiye de nitelikli insan gücü yetiştirmek için yükseköğretim sisteminde ve bu

sisteme öğrenci kabul etmede dönemin şartlarına, toplumun ihtiyaçlarına ve gelişen bilimin sonuçlarına göre farklı metotlar deneyebilir. Denediği metotları geliştirebilir ya da değiştirebilir. Eğitim de diğer toplumsal kurumlar gibi değişen ve gelişen bir kurumdur. Önemli olan bu değişim ya da gelişimin ülkemize ve insanlığa katkı getirmesidir. Hazırlamış olduğumuz bu raporun alana katkı getirmesi en büyük temennimizdir.

Kaynakça

Allalouf, A., Cohen, Y., & Gafni, N. (2020). Higher education admissions practices in Israel. M. Oliveri & C. Wendler (Edler), *Higher Education Admissions Practices: An International Perspective* içinde, s. 174-189. Cambridge University Press.

<http://doi.org/10.1017/9781108559607.010>

Ardila, A. (2001). Predictors of university academic performance in Colombia. *International Journal of Educational Research*, 35(4), 411-417. [https://doi.org/10.1016/S0883-0355\(01\)00038-6](https://doi.org/10.1016/S0883-0355(01)00038-6)

Arsene, M. (2014). Building academic excellence and educating the whole person Through to holistic admission: The U.S. university model. *3rd International Conference: Synergies in Communication Future of Europe*, s. 10-20.

Beller, M. (2001). Admission to higher education in Israel and the role of the psychometric entrance test: Educational and political dilemmas. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 8(3), 315–337. <https://doi.org/10.1080/09695940120089125>

Camacho, A., Messina, J., & Uribe Barrera, J. (2017). The expansion of higher education in Colombia: Bad students or bad programs?. *Documento CEDE*, 2017-13.

Cantillon, E., & Declercq, K. (2012). University admission practices–Belgium. *MiP Country Profile*, 9.

Chen, L. (2012). University admission practices–Ireland. *MiP Country Profile*, 8.

Department of Education Republic of South Africa (2005). Minimum admission requirements for higher certificate, diploma and Bachelor's degree programmes requiring a National Seniro Certificate. *Government Gazette*.

Elken, M., Hovdhaugen, E., ve Wiers-Jenssen, J. (2015). Higher education in the Nordic Countries: Evaluation of the Nordic agreement on admission to higher education. *Nordic Council of Ministers*, 5(26), s. 50-52.

EPortugal (2022, Nisan 7). *Apply for Higher Education*.

<https://eportugal.gov.pt/en/servicos/candidatar-se-ao-ensino-superior>

Espinoza, Ó. and Eduardo González, L. (2013). Accreditation in higher education in Chile: results and consequences. *Quality Assurance in Education*, 21(1), 20-38.

<https://doi.org/10.1108/09684881311293043>

Eurydice (2022, Mayıs 14). *Greece Overview: Tertiary Education*.

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/greece_en

Eurydice (2022, Mart 24). *Austria Overview: Stages of The Education System*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/austria_en

Eurydice (2022, Mayıs 10). *Slovakia Overview: Stages of The Education System*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/slovakia_en

Eurydice (2022, Nisan 10). *Slovenia: Higher Education*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/higher-education-77_en

Eurydice (2022, Nisan 27). *Latvia Overview: Stages of The Education System*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/latvia_en

Eurydice (2022, Nisan 27). *Lithuania Overview: Stages of The Education System*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/lithuania_en

Eurydice (2022, Nisan 7). *Portugal Overview: Stages of The Education System*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/portugal_en

Franta, M., & Guzi, M. (2012). Unequal access to higher education in the czech republic: The role of spatial distribution of universities. *IZA Discussion Papers 6285*, s. 3-58. Institute of Labor Economics (IZA).

Gordon, A. V. (2009). *MBA Admissions Strategy: From Profile Building to Essay Writing* (4. Baskı), s. 131-176. McGrawHill.

Gölpek, F. & Uğurlugelen, K. (2013). Avrupa ülkelerinde ve Türkiye’de yükseköğretime giriş sistemleri. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (5) , 64-77 .

Günay, D., & Gür, B. S. (2009). Dünyada üniversiteye giriş sistemleri ve ÖSS. Bircan, İ. (Ed), *Türkiye ’nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi Kongresi* içinde. s. 234-243. Atılım Üniversitesi.

IDES Information and Documentation Centre (2022, Nisan 30). *Tertiary level*. <https://www.edk.ch/en/education-system-ch/post-compulsory/tertiary>

International Association of Universities (IAU). (2019). Argentina. *International Handbook of Universities 2019*, s.77-102.

International Association of Universities (IAU). (2019). Australia. *International Handbook of Universities 2019*, s.153-181.

International Association of Universities (IAU). (2019). Belgium. *International Handbook of Universities 2019*, s. 337-343.

International Association of Universities (IAU). (2019). Chile. *International Handbook of Universities 2019*, s.1011-1024.

International Association of Universities (IAU). (2019).Czech Republic. *International Handbook of Universities 2019*, s.1715-1735.

International Association of Universities (IAU). (2019). Estonia. *International Handbook of Universities 2019*, s. 1851-1858.

International Association of Universities (IAU). (2019). Greece. *International Handbook of Universities 2019*, s.2325-2326.

International Association of Universities (IAU). (2019). Hungary. *International Handbook of Universities 2019*, s.2403-2418.

International Association of Universities (IAU). (2019). Israel. *International Handbook of Universities 2019*, s. 3171-3185.

International Association of Universities (IAU). (2019). Japan. *International Handbook of Universities 2019*, s. 3249-3352.

International Association of Universities (IAU). (2019). Korea (Democratic People's Republic of). *International Handbook of Universities 2019*, s.3677- 3691.

International Association of Universities (IAU). (2019). Letonya. *International Handbook of Universities 2019*, s.3913-3923.

International Association of Universities (IAU). (2019). Lithuania. *International Handbook of Universities 2019*, s.3969-3980.

International Association of Universities (IAU). (2019). Luxembourg. *International Handbook of Universities 2019*, s.3983- 3984.

International Association of Universities (IAU). (2019). Mexico. *International Handbook of Universities 2019*, s.4099-4102.

International Association of Universities (IAU). (2019). Netherlands. *International Handbook of Universities 2019*, s.4609- 4611.

International Association of Universities (IAU). (2019).New Zealand. *International Handbook of Universities 2019*, s.4637-4650.

International Association of Universities (IAU). (2019). Slovenia. *International Handbook of Universities 2019*, s. 5917-5923.

Isopahkala-Bouret, U. (2019). Troublesome access: Non-admission experiences in the competitive Finnish higher education. *Social Sciences*, 8(11), 302.
<http://dx.doi.org/10.3390/socsci8110302>

Kaiser, F. (2007). Higher education in France: Country report. *CHEPS*.

Koçak, M. (2012). Türk ve Alman eğitim sistemlerinde yükseköğretime geçiş süreci. *Journal of Language and Linguistic Studies* , 8 (1), 148-167 .

LyréN, P.E. & WikstörM, C. (2020). Admission practices in Sweden. Oliveri, M. E. & Wendler, C. (Edler), *Higher Education Admission Practices: An International Perspective* içinde, s. 203-216. Cambridge University Press.

Maldonado-Maldonado, A., & Mejía-Pérez, G. (2018). Higher education systems and institutions, Mexico. *Encyclopedia of International Higher Education Systems and Institutions*, 1-12.

Ministero dell'Istruzione. (2022, Nisan 16). *Istituzioni universitarie accreditate*. <https://www.miur.gov.it/web/guest/istituzioni-universitarie-accreditate>

Ministry of Education of Denmark (2022, Nisan 14). *The Admission System in Denmark*. <https://ufm.dk/en/education/admission-and-guidance/how-to-apply-for-a-higher-education-programme-in-denmark-1/how-to-apply-for-a-higher-education-programme-in-denmark>

Ministry of Education of Korea (2022, Nisan 19). *Higher Education*. <http://english.moe.go.kr/sub/infoRenewal.do?m=0305&page=0305&s=english>

Ministry of Education, Science and Sport of Czech Republic (2022, Nisan 13). *National Accreditation Bureau For Higher Education*. <https://www.msmt.cz/areas-of-work/tertiary-education/national-accreditation-bureau-for-higher-education-1>

Montauk, R. (1997). *How to Get into the Top MBA Programs*, s. 206-228. Prentice Hall.

National Test Agency (2022, Mayıs 3). *Common university entrance test (CUET)*. <https://nta.ac.in/Cuetexam>

National Test Agency (2022). *Common university entrance test (Undergraduate) information bulletin*.

Osipian, A.L., 2009. Vouchers, tests, loans, privatization: will they help tackle corruption in Russian higher education?, *Prospects* , 39(1), 47. <http://dx.doi.org/10.1007/s11125-009-9117-y>

Polish Eurydice Unit, 2015. (2022, Mayıs 5). *The system of education in Poland in brief 2015*. www.eurydice.org.pl.

Prakhov, I., ve Yudkevich, M. (2019). University admission in Russia: Do the wealthier benefit from standardized exams?, *International Journal of Educational Development*, 65, 98-105.

Rozada, M. G., & Menendez, A. (2002). Public university in Argentina: subsidizing the rich?. *Economics of Education Review*, 21(4), 341-351. [https://doi.org/10.1016/S0272-7757\(01\)00030-9](https://doi.org/10.1016/S0272-7757(01)00030-9)

Studiversum (2022, Mart 24). *Studienberechtigungsprüfung*. <https://studiversum.at/main-menu/orientieren/vor-dem-studium/studienberechtigungspruefung>

TEDMEM, (2022). YKS'ye 2022'ye İlk Bakış. <https://tedmem.org/mem-notlari/gorus/yks-2022ye-ilk-bakis>

Universidad de Cádiz (2022, Nisan 25). *Inscripción a la prueba*. <https://webacceso.uca.es/bachillerato/inscripcion-a-la-prueba/>

Universidad de Cádiz (2022, Nisan 25). *Requisitos de las personas solicitantes*. <https://webacceso.uca.es/preinscripcion/grado/requisitos/>

Universiteit Van Amsterdam (2022, 27 Mart). *Inschrijfproces*. <https://www.uva.nl/programmas/bachelors/economics-business-economics/toelating-en-inschrijven/toelating-en-inschrijven.html#2-Check-de-toelatingseisen>

University of Dublin (2022, Nisan 18). *Admission Pathways*.
<https://www.ucd.ie/all/cometoucd/applying/generalinformation/>

University of Lavtia (2022, Nisan 27). *Degree Studies*.
<https://www.lu.lv/en/admissions/degree-studies/>

University of Luxemburg (2022, Nisan 27). *Bachelor- European Applicants*.
https://www.en.uni.lu/students/application_for_admission/bachelor/ba_european_applicants

University of Melbourne (2022, Nisan 18). *Entry Requirements*.
<https://study.unimelb.edu.au/how-to-apply/undergraduate-study/domestic-applications/entry-requirements>

Univerwsity of Zilina (2022). *Faculty of Operation and Economics of Transport and Communications: Bachelor's Degree Study*.
https://vzdelavanie.uniza.sk/prijimacky/pdf_info letaky/studijne_programy2022_2023/FPE_DAS_BC_2022_2023_inletak_en.pdf?v=2

Yavuz, M. (2012). *Yükseköğretim Yönetiminde Dönüşüm ve Türkiye İçin Alternatif Yönetim Modeli Önerisi*. Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

